

Imię i nazwisko .....

klasa..... Grupa A

1. Wyjaśnij pojęcia.

hidżra – .....

muezzin - .....

sunnici – .....

wezyr – .....

2. Dopisz wydarzenia do podanych dat.

632 r. - .....

711 r. - .....

3. Ustal, czy poniższe zdania są prawdziwe czy fałszywe. Wpisz do tabeli litery P lub F.

W IX w. Arabowie dotarli do granic z Chinami.	
Najsłynniejszym arabskim medykiem był Awicenna.	
Arabeski to rozbudowane dekoracje z motywami roślinnymi.	
Dynastia Abbasydów sprawowała władzę przez ponad 500 lat.	

4. Podstawą islamu jest pięć filarów. Wymień je.

.....

.....

5. Wyjaśnij, z jakiego powodu – zdaniem Ibn Chalduna – w krajach chrześcijańskich zaprzestano rozwijania nauk filozoficznych i przyrodniczych. Nie cytuj.

Tekst źródłowy. Przyjęcie przez Arabów greckich nauk filozoficznych i przyrodniczych w opisie Ibn Chalduna – arabskiego filozofa i historyka żyjącego w XIV–XV w.

Po upadku panowania Greków przeszła władza na Cezarów. Ci, przyjąwszy religię chrześcijańską, poniechali nauk filozoficznych i przyrodniczych, jak tego wymagają odnośne zasady i przepisy ich religii. Nauki te, uwiecznione na kartach dokumentów i ksiąg, spoczywały w ich skarbcach. [...] Tedy [po podbojach arabskich] posłał Abu Dżafar al-Mansur poselstwo do króla Rumu z prośbą, aby mu użyczył ksiąg naukowych w tłumaczeniu. Ten posłał mu księgę Euklidesa i niektóre pisma przyrodnicze. Muzułmanie przeczytali je, zgłębili ich treść i nabrali tym większej ochoty, by posiłkować ich resztę. [...] Wielu ograniczyło się do przyswojenia sobie doktryn i praktyk z zakresu astrologii, magii i nauki o talizmanach.

Wiek V–XV w źródłach. Wybór tekstów źródłowych..., Warszawa 1997, s. 28.

.....

.....

.....

Imię i nazwisko .....

klasa..... Grupa B

1. Wyjaśnij pojęcia.

kalif – .....

mufti – .....

szyici – .....

emir – .....

2. Dopisz wydarzenia do podanych dat.

622 r. – .....

732 r. – .....

3. Ustal, czy poniższe zdania są prawdziwe czy fałszywe. Wpisz do tabeli litery P lub F.

Rodzinnym miastem Mahometa była Mekka.	
Od VII w. głównym miejscem kultu była dla muzułmanów świątynia Al-Kaba.	
Koran został spisany przez Mahometa w VIII w.	
Umajjadzi przejęli władzę po upadku dynastii Abbasydów.	

4. Podstawą islamu jest pięć filarów. Wymień je.

.....

.....

5. Wyjaśnij, w jaki sposób – według Ibn Ishaka – Mahomet dostał objawienia. Nie cytuj.

Tekst źródłowy. Życiorys wysłannika Bożego według arabskiego historyka Ibn Ishaka żyjącego w VIII w.

Kiedy Mahomet miał lat czterdzieści, posłał go Bóg jako proroka [...]. Jego dar proroczy zaczął się od tego, że miewał on prawdziwe objawienia we śnie [...] i że jął kochać ponad wszystko samotność. [...] W nocy [...] przyniósł mu Gabriel rozkaz Boga. [...] Potem [...] Mahomet [...] przyjął objawienie jako istotnie prawdziwe i podjął się tego, co mu zlecono [...]. Mahomet postępował jednak wedle rozkazu Boga mimo wszelkich sprzeciwów i wszelkich krzywd ze strony swego ludu. Chadidża wierzyła w Mahometa, poczytywała objawienie za prawdziwe i wspierała go w jego przedsięwzięciu. Pierwszą osobą męskiej płci, która uwierzyła w Mahometa, [...] był dziesięcioletni Ali [...]. Następnie nawrócił się Zeid [...], wyzwolieniec Mahometa [...]. Następnie nawrócił się Abu Bakr [...]. Potem przyjmowali islam mężczyźni i kobiety całymi grupami, aż wreszcie zaczęto o tym mówić w mieście [Mekka].

Wiek V–XV w źródłach. Wybór tekstów źródłowych..., Warszawa 1997, s. 17.

.....

.....

.....

18. Świat islamu. Ekspansja Arabów
Zakres rozszerzony. Model odpowiedzi

Nr	Odpowiedzi – grupa A	Odpowiedź – grupa B	Punktacja	
1.	hidżra – ucieczka Mahometa z Mekki do Medyny	kalif – następca Mahometa, monarcha posiadający władzę polityczną i religijną	1 punkt	0–4 punkty
	muezzin – osoba wzywająca na modlitwę charakterystycznym śpiewem	mufti – teolog i prawnik zajmujący oficjalne stanowisko w sprawach prywatnych i religijnych	1 punkt	
	sunnici – odłam islamu, zwolennicy nowej linii kalifów zapoczątkowanej przez Umajjadów	szyici – odłam islamu, zwolennicy rodziny Mahometa	1 punkt	
	wezyr – wyraziciel woli kalifa przed ludem; najbardziej wpływowa osoba w państwie	emir – stał na czele administracji lokalnej, był powoływany przez kalifa, dowodził lokalnym wojskiem	1 punkt	
2.	632 r. – śmierć Mahometa	622 r. – hidżra, czyli ucieczka Mahometa z Mekki do Medyny	1 punkt	0–2 punkty
	711 r. – początek podboju Hiszpanii przez Arabów	732 r. – bitwa pod Poitiers	1 punkt	
3.	F	P	1 punkt	0–4 punkty
	P	P	1 punkt	
	P	F	1 punkt	
	P	F	1 punkt	
4.	wyznanie wiary, modlitwa 5 razy dziennie, jałmużna, post w czasie ramadanu, pielgrzymka do Mekki		1 punkt za 5 filarów	0–1 punkt
5.	Autor uważa, że filozofia starożytnych i nauki przyrodnicze zostały odrzucone jako niezgodne z wiarą i nauka chrześcijańska.	Mahometowi przyśnił się archanioł Gabriel, który przekazał mu rozkaz od Boga.	1 punkt	0–1 punkt
RAZEM			12 punktów	